

CZU: 81'27:32

OUTILS RHÉTORIQUES DU POLITIQUEMENT CORRECT

Maria COTLĂU

Universitatea de Stat din Moldova

PROCEDEE RETORICE ALE FENOMENULUI SOCIOLINGVISTIC „POLITIQUEMENT CORRECT”

Locuțiunea franceză **Politiquement Correct**, calc din engleză **Politically Correct** desemnează un fenomen sociopolitic care se manifestă prin atenuarea excesivă a unor formulări lingvistice. Expresia franceză se aseamănă cu cea americană având în comun denumirea și fundamentarea ideologică, dreptul la egalitate, dar în versiunea franceză se pune accentul pe reformularea lingvistică. Detașată de contextul social și politic american, expresia **Politiquement Correct** erijează la nivel de dogmă prudența excesivă, arta vorbirii „corecte”, însă ambele supuse unui control social al limbajului. Fenomenul vizat pretinde a fi un instrument de vigilență pentru a utiliza o expresie sau un cuvânt, a elimina din limbaj termenii non „respectuoși” și a le găsi echivalențe potrivite. Fidel ideologiei sale de limbaj salvator, **Politiquement Correct** recurge la instrumente lingvistice și retorice modelându-le în serviciul bunei-cuviințe și jonglează cu diferite procedee sintactico-semantice. Prin intermediul parafrizei în calitate de reformulare, fenomenul în cauză își capătă legitimitate, mai apoi apare discursul emfatic care îi vine în ajutor: litota, eufemismul, perifriza, metonimia, sinecdoca, oximoronul etc.

Cuvinte-cheie: *politiquement correct, parafrază, discurs emfatic, litotă, eufemisme, perifrază, metonimie, oximoron, pleonasm.*

RHETORICAL DEVICES OF POLITIQUEMENT CORRECT

The French phrase **Politiquement Correct**, the English calque **Politically Correct** denotes a sociopolitical phenomenon that is manifested by the excessive mitigation of linguistic formulations. The French phrase resembles that of the American one, with the common name and ideological foundation, the right to equality, but the French version emphasizes linguistic reformulation. Detached from the American social and political context, the expression **Politiquement Correct** elevates excessive caution to a dogma level, the art of “correct” speech, but both subjected to social control of language. The targeted phenomenon pretends to be a tool of vigilance to use an expression or a word, to remove non-respectable terms from language and to find them the right equivalences. True to its ideology language having a positive effect, **Politiquement Correct** employs linguistic and rhetorical tools by modeling them in the service of goodwill and juggles with different syntactic and semantic methods. Through paraphrasis as reformulation, the phenomenon becomes legitimate, then the emphatic discourse helps: litota, euphemism, perifriza, metonymy, synecdoxa, oximoron etc.

Keywords: *politically correct, paraphrasis, emphatic discourse, lithotomy, euphemisms, periphrasis, metonymy, oxymoron, pleonasm.*

Prezentat la 22.10.2019

Publicat: decembrie 2019